

Pracownik niepełnosprawny

co przeszkadza, a co sprzyja zatrudnieniu

Alina Wojtowicz-Pomierna
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Warszawa, 20 listopada 2012 r.

Osoby niepełnosprawne w liczbach

- **3,4 mln** - osoby niepełnosprawne prawnie w Polsce w wieku 15 lat i więcej
- **2 mln** - w wieku produkcyjnym
  - **26,4%** - współczynnik aktywności
    - **10,8%** - on ze znacznym stopniem niepełnosprawności
  - **22,3 %** - wskaźnik zatrudnienia
  - **15,5%** - stopa bezrobocia
- - **124. 238** osób zarejestrowanych w pup (grudzień, 2011 r.)

Dlaczego tak mało?

Przyczyny po stronie przedsiębiorców

- **Ograniczona liczba wolnych stanowisk pracy,**
- **Wymagania kwalifikacyjne**
- **Bariery funkcjonalne** (ograniczenia w przestrzeni fizycznej, brak specjalistycznego sprzętu)
- **Bariery subiektywne** (postawy, uprzedzenia, stereotypy, sposób postrzegania ludzi)

Dlaczego tak mało?

Przyczyny po stronie osób niepełnosprawnych

- **Wysoki poziom bierności zawodowej**
- **Nieodpowiednie, niewystarczające kwalifikacje,**
- **Brak doświadczenia zawodowego**
- **Bariery subiektywne**
  - **Postawy (roszczeniowa, wycofująca się, fatalistyczna)**
  - **Samoocena, motywacja**

Obawy pracodawców*

Pracodawcy boją się, że osoba niepełnosprawna nie będzie pracować wydajnie

63%

Czynniki utrudniające zatrudnianie osób niepełnosprawnych**

Niedostosowana infrastruktura – bariery architektoniczne

69,3%

Nieodpowiednie kwalifikacje osób niepełnosprawnych

57,2%

Koszty finansowe i organizacyjne dostosowania stanowiska pracy

54,8%

Kłopoty z uzyskaniem rzetelnej informacji

46,3%

Źródło: *Polacy o niepełnosprawności TNS OBOP, 2004

**„Zatrudniając niepełnosprawnych” Instytut Spraw Publicznych, 2009

**Osoba niepełnosprawna = kłopot w
zatrudnieniu**

Czy na pewno?

Osoby niepełnosprawne ograniczenia funkcjonalne

- **Samodzielnie nie przejdzie 500 m**
  - 5,8%
- **Nie przeczyta druku w gazecie**
  - 6,0%
- **Nie słyszy rozmowy z kilkoma osobami**
  - 0,3%

Osoby niepełnosprawne - wykształcenie

Osoby niepełnospra wne w wieku produkcyjnym	Wykształcenie		
	Wyższe	Policealne i średnie	Zasadnicze zawodowe
2011 r.	9,4	24,7	40,3

Blisko **2/3** ogółu osób
niepełnosprawnych prawnie
uważa, że **nie ma ograniczonej
zdolności wykonywania czynności,
jakie ludzie zwykle wykonują, bądź
uważa, że stopień ograniczeń nie
jest zbyt poważny**

Akty prawne regulujące zatrudnienie osób niepełnosprawnych

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. ***o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych*** (Dz. U. Nr.127, poz. 721 ze zm.) oraz ustawa z dnia 29 października 2010 r. *o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. Nr 226, poz. 1475)
- Akty wykonawcze do *ustawy o rehabilitacji (...)*
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. *uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych)* (Dz. Urz. WE L 214 z 09.08.2008, str. 3)
- Rozporządzenia Komisji (WE) w sprawie pomocy *de minimis*

Instrumenty zachęcające do zatrudnienia osoby niepełnosprawnej

- **Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego (obligatoryjnie)**
- **Zwrot kosztów (fakultatywnie)**
  - przystosowania stanowiska pracy
  - wyposażenia stanowiska pracy
  - szkolenia pracownika niepełnosprawnego,
  - zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy

Dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego

Wysokość należnego dofinansowania zależy od:

- typu pracodawcy
- stopnia i rodzaju niepełnosprawności pracowników
- rynku na jakim funkcjonuje zakład pracy

Dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego

Rodzaj pracodawcy

- **75%** kosztów płacy – pracodawca prowadzący działalność gospodarczą;
- **90%** kosztów płacy - jeżeli nie prowadzi działalności gospodarczej

Dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego

Koszty płacy

- **wynagrodzenie** brutto
- finansowane przez pracodawcę obowiązkowe **składki** na:
  - ubezpieczenie emerytalne,
  - ubezpieczenie rentowe,
  - ubezpieczenie wypadkowe,
  - Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Maksymalna wysokość dofinansowania do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego (od 1 stycznia 2013 r.)

- **180 %** najniższego wynagrodzenia - **znaczny stopień**
- **100 %** najniższego wynagrodzenia - **umiarkowany stopień**
- **40%** najniższego wynagrodzenia - **lekki stopień**

40 % najniższego wynagrodzenia w przypadku osób niepełnosprawnych z chorobą psychiczną, upośledzeniem umysłowym, całościowymi zaburzeniami rozwojowymi, epilepsją i niewidomych

Dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego

RYNEK NA JAKIM DZIAŁA PRACODAWCA

- **CHRONIONY:** 100% kwot maksymalnych
- **OTWARTY:**
  - 70% kwot maksymalnych
  - 90% kwot maksymalny w przypadku schorzeń specjalnych

Dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego

Podstawowy warunek:

Wykazanie **efektu zachęty** - wzrostu netto :

- zatrudnienia ogółem
- zatrudnienia pracowników niepełnosprawnych

- w stosunku do przeciętnego zatrudnienia ogółem i przeciętnego zatrudnienia osób niepełnosprawnych w okresie poprzedzających 12 miesięcy

Dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego

Dofinansowanie nie przysługuje :

- pracodawcy nieosiągającemu 6% wskaźnika zatrudnienia ON
- pracodawcy znajdującemu się w trudnej sytuacji ekonomicznej
- do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego mającego ustalone prawo do emerytury (umiarkowany i lekki)
- posiadającemu zaległości wobec PFRON
- finansującemu wynagrodzenie ze środków publicznych

Zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy

Refundacją mogą być objęte koszty:

- adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- adaptacji lub nabycia urządzeń
- zakupu i autoryzacji oprogramowania oraz urządzeń technologii wspomagających lub przystosowanych
- rozpoznania przez służby medycyny pracy wyżej wymienionych potrzeb

Zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy

Warunki:

- dotyczy osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP lub tych, które stały się niepełnosprawne w trakcie zatrudnienia
- Obowiązek zatrudnienia przez 36 miesięcy
- **pozytywna opinia PIP- obligatoryjnie**
- na podstawie umowy ze starostą
- MAX: **20** x przeciętne wynagrodzenie

Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy

Refundacja obejmuje:

- wytworzenia wyposażenia stanowiska pracy, na którym będzie wykonywać pracę osoba niepełnosprawna;
- kwotę niepodlegającego odliczeniu:
  - podatku od towarów i usług,
  - podatku akcyzowego,

Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy

Warunki:

- Zatrudnianie przez 36 miesięcy
- ON zarejestrowana w PUP
- **pozytywna opinii PIP- obligatoryjnie**
- na podstawie umowy ze starostą
- **MAX: 15** x przeciętne wynagrodzenie

Zwrot kosztów szkoleń

- Na podstawie umowy ze starostą
  - Nie więcej niż 80% kosztów szkolenia
- Dla przedsiębiorców kwota refundacji poniesionych kosztów zależy od:
- **Rodzaju szkolenia**
  - **Wielkości przedsiębiorcy** (mały, średni, duży)
- **MAX: 2** x przeciętne wynagrodzenie na osobę

Zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu

- pomoc w komunikowaniu się z otoczeniem, lub wykonywaniu czynności trudnych lub niemożliwych do samodzielnego wykonania na stanowisku pracy
- nie więcej niż **20%** liczby godzin pracy w miesiącu pracownika pomagającego

Wpłaty na PFRON

■ Podmioty zobowiązane do wpłat:

Pracodawcy zatrudniający **co najmniej 25** pracowników w przeliczeniu na **pełny wymiar czasu pracy**

■ Wysokość wpłat:

Kwota stanowiąca **iloczyn 40,65% przeciętnego wynagrodzenia i liczby pracowników odpowiadającej różnicy między **zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 6% a rzeczywistym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych****

Przeciętne wynagrodzenie w rozumieniu ustawy o rehabilitacji (...)

Wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w formie komunikatu w dzienniku urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „monitor polski”, na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.)

Od 1 września 2012 r. – **3.496,82**

Wpłaty na PFRON

Ile wpłacamy na PFRON za
1 niezatrudnioną osobę niepełnosprawną ?

Miesięcznie – **1. 421,46 zł**

Rocznie – **17. 057,52 zł**

Wpłaty na PFRON

■ **Ile osób niepełnosprawnych** trzeba zatrudnić, żeby być **zwolnionym z wpłat** na PFRON w

25 etatów – (1,5) etatu dla osób niepełnosprawnych

100 etatów – (6) etaty dla osób niepełnosprawnych

500 etatów – (30) etatów dla osób niepełnosprawnych

Wpłaty na PFRON

■ Ile miesięcznie musi wpłacić do PFRON pracodawca, który nie zatrudnia żadnej osoby niepełnosprawnej, ale zatrudnia 25 i więcej pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy (od 1 marca 2008 r.)

za 1 osobę niepełnosprawną –1421,46 zł

25	- 40,65%	p.w.(1421,46)	x	1,5	=	<u>2.132,19</u>	zł
100	- 40,65%	p.w.(1421,46)	x	6	=	<u>8.528,76</u>	zł
500	- 40,65%	p.w.(1421,46)	x	30	=	<u>42.643, 80</u>	zł

Rozwiązania łagodzące obowiązek wpłat na PFRON

- **obniżenie wymaganego wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych**
- **ulga we wpłatach na PFRON z tytułu zakupu usługi lub produkcji pracodawcy o wysokiej koncentracji pracowników ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności i schorzeniami szczególnie utrudniającymi funkcjonowanie na rynku pracy**

Obniżenie wskaźnika zatrudnienia

Wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych będący podstawą zwolnienia z obowiązku wpłat (w wysokości 6%) może zostać **obniżony** w razie zatrudnienia osób niepełnosprawnych **ze schorzeniami szczególnie utrudniającymi wykonywanie pracy**

Obniżenie wskaźnika zatrudnienia

Katalog schorzeń:

- choroba Parkinsona,
- stwardnienie rozsiane,
- paraplegia, tetraplegia, hemiplegia,
- ślepotą oraz niedowidzenie,
- głuchota i głuchoniemota,
- nosicielstwo wirusa HIV oraz choroba AIDS,
- epilepsja,
- przewlekłe choroby psychiczne,
- upośledzenie umysłowe,
- miastenia,
- późne powikłania cukrzycy

Obniżenie wskaźnika zatrudnienia

Sposób obniżenia wskaźnika:

wg wzorów zawartych w § 2 rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 września 1998 r. w sprawie rodzajów schorzeń uzasadniających obniżenie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz sposobu jego obniżania (Dz.U. z 1998 r. Nr 124 poz. 820 ze zm.)

Znaczny stopień niepełnosprawności – x 3

Umiarkowany stopień niepełnosprawności - x 2

Obniżenie wpłat na PFRON

Wpłaty na PFRON, ulegają **obniżeniu** z tytułu zakupu usługi, z wyłączeniem handlu, lub produkcji pracodawcy zatrudniającego co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, **który osiąga wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych** będących:

1) osobami niepełnosprawnymi zaliczonymi do znacznego stopnia niepełnosprawności lub

2) osobami niewidomymi, psychicznie chorymi, upośledzonymi umysłowo, osobami z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi lub epilepsją - zaliczonymi do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności,

- w wysokości co najmniej **30 %**

Warunek zwolnienia – terminowe uregulowanie należności i otrzymanie informacji o kwocie obniżenia

Więcej informacji na:

www.niepelnosprawni.gov.pl

www.pfron.org.pl

Dziękuję za uwagę